

Bakgrunn for vedtak

Drøllstølsbekken kraftverk

Eidfjord kommune i Hordaland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Kraft AS
Referanse	201202844-30
Dato	19.12.2016
Notatnummer	KSK-notat 89/2016
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Steinar Pettersen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

NVE har mottatt en søknad fra Clemens Kraft AS datert 15.05.2015, om tillatelse til å bygge Drøllstølsbekken kraftverk i Eidfjord kommune.

Drøllstølsbekken kraftverk vil utnytte et fall i Drøllstølsbekken på 175 m fra inntaket på kote 915 til kraftstasjonen på kote 740. Vannveien blir et nedgravd rør på hele strekningen og blir 1600 m lang. Det skal ikke bygges permanente veier, med unntak av 50 m til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 1050 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2620 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,7 MW. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1680 m lang strekning i Drøllstølsbekken. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 10 l/s hele året, som tilsvarer nivået for alminnelig lavvannføring.

Kommunen er positiv til en utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk. **Fylkesmannen** har innsigelse begrunnet i hensynet til regionale friluftsinnteresser, naturmangfold og uavklart planstatus.

Fylkeskommunen tilrår utbygging, men mener det kan være grunn til å avslå søknaden dersom et foreliggende planforslag for en alpinlandsby blir vedtatt. **Statens vegvesen Region vest** har ingen merknader til utbyggingsplanene. **BKK Nett** gir uttrykk for at det er kapasitet i nettet.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet har på visse vilkår ingen innvendinger mot prosjektet.

FNF Hordaland går imot at det blir gitt konsesjon av hensyn til bl.a. nærhet til nasjonalpark, uberørt natur, landskap og friluftsinnteresser. **NOF Hordaland** mener kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, og anbefaler at søknaden avslås av hensyn til et rikt fugleliv. **Tollak Hjelmervik** er hytteeier i området og er imot at det gis konsesjon pga. naturinngrepene og av hensyn til hytteområdet.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 9,5 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2013-15) har NVE klarert drøyt 2,0 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Sysendalen utgjør et landskapsrom med mye hyttebygging. Området er i stor grad berørt av inngrep i form av hyttefeltetableringer med tilhørende infrastruktur, og hovedelva Bjoreio er ført over til Sysendammen for utnyttelse i Sy-Sima kraftverk. De omkringliggende fjellområdene er i stor grad uberørt av inngrep, men unntak av kraftverksinngrepene i tilknytning til Nord-Eidfjordreguleringen, og Hardangervidda nasjonalpark ligger sør for tiltaksområdet.

Etter NVEs vurdering vil en utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk i liten grad påvirke Sysendalens landskap på annen måte enn annen etablert og planlagt utbygging, men størrelsen på en minstevannføring må vurderes nærmere dersom det blir gitt konsesjon. Det skal ikke etableres permanent vei opp til inntaket, og inntaket vil ikke bli synlig fra Sysendalen eller omkringliggende fjellområder. Kraftstasjonen skal etableres i et område preget av inngrep.

Søknaden om Drøllstølsbekken kraftverk er behandlet samtidig med søknaden om Isdøla kraftverk. Etter en samlet vurdering av disse to tiltakene, er det vårt syn at terrenngrepene, og særlig vannføringsreduksjonen, knyttet til tiltakene vil være klart mest negativ for Isdølas del. Vi legger også vekt på at friluftinteressene er større i dette området, både representert ved merkede turstier som inngår i et større stinett, men også på grunn av områdets funksjon som nærfriluftsområde knyttet til hyttebebyggelsen på begge sider av elva.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Drøllstølsbekken kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Siden det foreligger innsigelse fra Fylkesmannen, vil saken bli sendt over til Olje- og energidepartementet til endelig avgjørelse dersom ikke innsigelsen trekkes før klagefristens utløp.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	11
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	17
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	18
Kart	22

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Kraft AS, datert 15.05.2015:

«Clemens Kraft AS planlegger sammen med fallrettseierne å utnytte deler av vannfallet i Drøllstølsbekken i Eidfjord i Hordaland til kraftproduksjon i Drøllstølsbekken kraftverk, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven § 8 om tillatelse til:

- Bygging av Drøllstølsbekken kraftverk som beskrevet i vedlagte søknad

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Drøllstølsbekken kraftverk, med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Det søkes om tidsubegrenset konsesjon.

Det opplyses at det foreligger avtaler med berørt fallrettseier som dokumenterer avtaler om overdragelse av alle rettigheter til fall som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Clemens Kraft har meldt inn sitt innmatingsbehov til Hardanger Energiverk. Kraftverket planlegges tilknyttet det nærliggende nettet via en kort kabelstrekning, og Clemens kraft søker anleggskonsesjon for dette.

Nødvendige opplysninger om tiltaket framgår av den vedlagte utredningen.»

Drøllstølsbekken kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	21,4
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	29,8
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	49
Middelvannføring	l/s	1050
Alminnelig lavvannføring	l/s	11
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	150
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	11

KRAFTVERK		
Inntak	moh.	915
Avløp	moh.	740
Lengde på berørt elvestrekning	m	1680
Brutto fallhøyde	m	175
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,45
Slukeevne, maks	l/s	2620
Minste driftsvannføring	l/s	100
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	10
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	10
Tilløpsrør, diameter	mm	1100
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1600
Installert effekt, maks	MW	3,7
Brukstid	timer	2480

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	7,0
Produksjon, årlig middel	GWh	9,5

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	41,3
Utbyggingspris	kr/kWh	4,36

Drøllstølsbekken kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	4,1
Spenning	kV	1,0/6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4,1
Omsetning	kV/kV	1,0/6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	250
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Clemens kraft AS er et heleid datterselskap av Opplysningsvesenets fond og har som virksomhetsområde å bygge og drive småkraftverk. Fallrettseier har gjennom avtale gitt Clemens Kraft disposisjonsrett over fallrettene med det formål å søke konsesjon for bygging av Drøllstølsbekken kraftverk.

Beskrivelse av området

Drøllstølsbekken har sitt utspring på nordre del av Hardangervidda sør for Sysendalen. Elva renner ut i Bjoreio ved Feet, ca. 5 km nedenfor Sysenvatnet og ca. 2,5 km ovenfor Vøringsfossen. Det er en rekke hytteområder i dalen i tillegg til riksvei 7, en kraftlinje og flere mindre veier.

Avløpet fra Sysenvatnet er overført til Rembesdalsvatn for utnyttelse i Sy-Sima kraftverk. Det er i tillegg bygd et småkraftverk, Leiro kraftverk, som utnytter minstevannføringen som slippes fra Sysenvatnet. Det er gitt konsesjon til Storlia kraftverk, som vil utnytte overføringen av Bjoreio til Sysenvatnet. Kraftverket er under bygging. NVE har i tillegg en søknad om Isdøla kraftverk på motsatt side av Sysendalen, og NVE fatter vedtak i denne saken samtidig med Drøllstølsbekken.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt ca. 915 moh. litt inn fra toppen hvor elva renner brattere ned mot Bjoreio. Inntaksdammen blir en betongdam med største høyde ca. 3 m og en lengde på ca. 20 m. Det er fjell i dagen på den ene siden av dammen, mens det på den andre siden på påregnes en del graving og sprenging for å komme til fast fjell. Fra inntaksdammen sprenges en kort kanal ut på østsiden til selve inntakskonstruksjonen, som utstyres med luke og varegrind.

Vannvei

Fra inntaket føres vannet i nedgravde rør på elvas østside ned til kraftstasjonen over en lengde på ca. 1600 m. Rørtraseen består for en stor del av fjell og blokkmark, slik at det må påregnes en stor andel sprenging. Rørets diameter blir 1100 mm.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen skal plasseres på kote 740 nær en vei til et nærliggende hyttfelt. Det ligger i dag et gammelt, nedlagt klekkeri der kraftstasjonen skal etableres. Det skal installeres en peltonturbin med ytelse ca. 3,7 MW. Avløpet føres tilbake til Drøllstølsbekken via en kort, plastret kanal. Kraftstasjonen skal oppføres i støyabsorberende materialer og skal tilpasses lokal byggeskikk.

Nettilknytning

Det må graves ned en kabel med spenning 22 kV over en strekning på ca. 250 m for tilknytning til eksisterende nett. Søker er i dialog med netteier Indre Hardanger Kraftlag om avtale om tilknytning. Det framgår ikke av søknaden om det er kapasitet i eksisterende nett. Søker skal selv bygge og drifte kabel fram til tilknytningspunktet, og det er søkt om anleggskonsesjon for dette.

Veier

Det må bygges en adkomstvei til kraftstasjonen på ca. 50 m, der det i dag går en traktorvei. Det skal etableres en midlertidig vei opp til inntaket i anleggsperioden, men denne er forutsatt fjernet. Det må imidlertid sikres transportmuligheter for terrengkjøretøy opp til inntaket i driftsfasen.

Massetak og deponi

Det vil ikke være behov for massetak eller –deponi. Massene fra rørgroften vil mellomlagres i anleggsperioden og forutsettes brukt i rørgroften ved legging av rør. Det vil i tillegg være behov for å få tilkjørt omfyllingsmasser uten at dette er nærmere spesifisert i søknaden.

Arealbruk

En utbygging vil i anleggsfasen beslaglegge et areal på opp til 39 daa, mens det permanente arealbehovet i driftsfasen er ca. 2 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanens arealdel er tiltaksområdet i hovedsak lagt ut som LNF-område. Nederste del av rørtraseen passerer gjennom et område som er regulert til fritidsbebyggelse.

Verneplan for vassdrag/Nasjonale laksevassdrag

Drøllstølsbekken er ikke vernet eller omfattet av ordningen med nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Hardangervidda nasjonalpark ligger sør for tiltaksområdet. Utbyggingsplanene berører heller ikke andre verneområder.

Fylkesplan for små vannkraftverk i Hordaland

Det foreligger en fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland. Drøllstølsbekken er omfattet av delområde Ulvik-Eidfjord, som er en del av Hardangerfjorden som har stor landskapsverdi og er nasjonalt viktig for reiselivet. Planen legger vekt på at utbygginger i delområdet må ta vare på landskapskarakteren med god vannføring i eksponerte fosser og elver, og med god landskapstilpasning av tekniske inngrep.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 02.10.2015 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, velforening og grunneier. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Eidfjord kommune har den 15.09.2015 sendt oss følgende uttalelse, vedtatt i formannskapet:

«Eidfjord kommune er positiv til å utnytte vassressursane i kommunen. Følgjande punkt meiner kommunen må avklarast;

- 1. Det faktiske tilsiget i nedbørsfeltet bør vera betre dokumentert og som følge av det er minstevassføringa lite nøyaktig fastsett.*
- 2. Inntaket er ikkje skildra og det er ikkje skissert løysing for slipp av minstevassføring.*
- 3. Det er ikkje omtalt om reguleringa kan få følgjer for vassdraget nedstrøms kraftverket.*

Det synes å vera behov for å skille på minstevassføring sumar og vinter. Det er barmarksperioden bekken er synleg og produksjonen føregår i vassdraget.»

Fylkesmannen i Hordaland har i brev datert 29.09.2015 oppsummert sin uttalelse som følger:

«Bygging av Drøllstølsbekken kraftverk vil råke område med nasjonal og regionalt viktige verdiar knytte til naturmangfald og friluftsliv. Vidare utbygging i Sysendalen må vurderast i større plansamheng, der samla belastning på naturmangfaldet er premissgivande for utviklinga. Fylkesmannen fremjar motsegn til bygging av Drøllstølsbekken kraftverk.»

Hordaland fylkeskommune har i møte i fylkesutvalget den 24.09.2015 fattet følgende vedtak:

1. *«Hordaland fylkeskommune rår med atterhald i pkt. 7 til utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk.*
2. *I løyvet må NVE krevja minstevassføring som tek omsyn til opplevingskvalitetane i vassdraget, ein levedyktig aurebestand og hekkande fossefall.*
3. *For fossefall må det setjast opp eigne reirkassar der trygge reirplassar forsvinn.*
4. *I høve villrein må støydempende tiltak vurderast i anleggsperioden.*
5. *Revegetering av røyrгатetraseen må ha høg prioritet.*
6. *Dersom den arkeologiske registreringa avdekkjer automatisk freda kulturminne som blir råka av utbygginga, må ein ta høgde for at tiltaka må justerast eller leggjast fram for Riksantikvaren som rette dispensasjonsmynde.*
7. *Dersom dei skisserte planane om utbygging av alpindestinasjon og fjell-landsby i Sysendalen vert vedtekne, meiner Hordaland fylkeskommune at det av omsyn til friluftsliv og reiseliv kan vera gode grunnar til å gje avslag på søknaden om kraftverk. Hordaland fylkeskommune reknar med at NVE gjer ei separat vurdering av dette spørsmålet med bakgrunn i dei planane Eidfjord kommune har.»*

Statens vegvesen Region vest har ingen merknader til søknaden, men minner om at det må søkes tillatelse etter veglova dersom tiltaket vil kreve avkjøringstillatelse, byggegrensedispensasjon m.v.

BKK Nett AS gir i brev datert 01.09.2015 uttrykk for at det er ledig kapasitet i dagens nett når 132 Voss-Granvin er ferdig og ny trafo i Bu er på plass. Begge i løpet av inneværende år.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet har gir i brev datert 11.09.2015 gitt følgende uttalelse:

«Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet har ut ifra villreinhensyn ingen innvendinger til søknad om løyve til bygging av Drøllstølsbekken kraftverk i Eidfjord kommune. Vi forutsetter at tiltakshaver tar tilstrekkelig hensyn til villreinen under anleggsfasen, og at anleggsveier m.m. blir revegetert/jevnet og stengt for allmenn ferdsel etter bygging.»

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland (FNF) anbefaler i brev datert 30.09.2015 at det ikke blir gitt konsesjon til Drøllstølsbekken kraftverk. FNF reiser spørsmål om i hvor stor grad randområdene til nasjonalparken skal berøres, og at dette er et viktig hensyn. I tillegg må samlet belastning i området vurderes: mye er utbygd og planer foreligger for både vannkraftutbygging og annen utbygging. Utbyggingen vil redusere store sammenhengende naturområder. Hardangervidda pluss noen områder utenfor nasjonalparken har særlig verdi for fugl («Important Bird and Biodiversity Areas»), og det er i liten grad gjort rede for forholdet. Utbygging vil berører myrområder, og det er i liten grad vurdert i søknaden. Det pekes på at Sysendalen er et nasjonalt viktig område for friluftsliv og reiseliv. Elva har landskapsmessig verdi som vil bli redusert, og utbygging vil bidra til tyngre, tekniske inngrep lenger opp i fjellet.

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Hordaland (NOF) anbefaler i brev datert 07.09.2015 at søknaden avslås. Kunnskapsgrunnlaget om fuglelivet er mangelfullt utredet. NOF kan dokumentere et særlig fuglerikt område. Inngrep som legger press på Hardangervidda IBA («Important Bird and Biodiversity Areas») er svært uheldig og kan få konsekvenser for fuglefaunaen. NOF peker også på at det er uheldig at villmarkspregede områder går tapt.

Tollak Hjelmervik er hytteeier på Feet og har sendt uttalelse pr. e-post den 14.09.2015. Hjelmervik påpeker at elva er et element i naturen med stor verdi, og at tørrelegging i tillegg til terrenginngrep og anleggsvirksomhet vil være negativt. Det pekes på at det i søknaden er tatt lite hensyn til at en utbygging vil skje i et stort hytteområde, og det er vanskelig å skjønne ut fra søknaden hva som blir konsekvensen av utbyggingen. Dersom det blir utbygging, må det vurderes en større minstevannføring på ettersommeren og tidlig høst. Avslutningsvis reises det spørsmål ved om man både kan bygge ut Drøllstølsbekken og samtidig satse på hytter og turisme.

Clemens Kraft AS har den 07.10.2015 kommentert høringsuttalelsen som følger:

Eidfjord kommune

«Tilsiget i nedbørfeltet er beregnet ved hjelp av en metode som er vanlig for småkraftverk der det ikke finnes målinger i selve elva. Denne metoden har en usikkerhet på $\pm 20\%$ i forhold til den faktiske avrenningen.

Dammen vil bli ca. 4 meter høy og 20 meter lang. På østsiden av elva vil det bli en inntakskonstruksjon med ventilkammer og et lite lukehus på toppen. Ventilkammeret vil bli liggende lavt i terrenget og vil delvis bli tildekket av et vekstlag etter anleggsperioden. I driftsfasen vil det bare være dammen og lukehuset som er synlig. Løsning for slipp av minstevannføring vil følge NVEs krav når det gjelder utforming og logging. Både inntak og løsning for slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE gjennom detaljplan for miljø og landskap før bygging starter.

En utbygging av Drøllstølsbekken vil ikke få følger for vassdraget nedstrøms utløpet til kraftstasjonen.

Minstevannføringen i Drøllstølsbekken er fastsatt ut fra behovene til flora og fauna, fisk og ferskvannsorganismer og i forhold til landskap og friluftsliv. Utbygger mener omsøkt minstevannføring er tilstrekkelig for å tilfredsstille disse behovene.»

Fylkesmannen i Hordaland

«Tiltakshaver tar fylkesmannens uttalelse til etterretning.

Fylkesmannen skriver i sin uttalelse at kommunen arbeider med planer for en omfattende utbygging med hytter, veier og gondolbane. Sammenlignet med dette vil Drøllstølsbekken bli et lite inngrep i naturen. Etter anleggsarbeidet vil det kun være dammen og kraftstasjonen som er synlig, i tillegg til lavere vannføring i elva store deler av året.»

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Hordaland

«Den biologiske rapporten som er vedlagt søknaden er utarbeidet etter retningslinjer fra NVE. Tiltakshaver overlater til NVE og vurdere om dette er tilstrekkelig i forhold til kartlegging av fuglefaunaen.»

Tollak Hjelmervik

«Så lenge det er tilsig nok vil det alltid renne minst 10 l/s rett nedstrøms inntaket. I perioder med overløp på dammen vil det renne mer. Nedover elva mot kraftstasjonen vil det være tilsig fra restfeltet og rett oppstrøms kraftstasjonen vil det i gjennomsnitt renne 80 l/s. Dvs. at så lenge det er tilsig nok, vil det aldri være tørt elveleie i Drøllstølsbekken.

Før rørgaten graves ned, vil det øverste vekstlaget tas av og legges til side. Etter endt anleggsperiode vil dette legges tilbake over rørgaten. Dette fører til en raskere revegetering tilbake til naturlig terreng.»

Hordaland fylkeskommune

«Omsøkt minstevannføring er kommentert under uttalelsen fra Eidfjord kommune.

Dersom det under anleggsarbeidet viser seg at anleggsområdet kommer i konflikt med trygge reirplasser for fossefall, vil det bli satt opp egne reirkasser.

Dersom det i anleggsfasen blir observert villrein, vil disse bli tatt hensyn til. Dette vil da bli gjort i samarbeid med villreinnemda.

Utbygger har høy prioritet på revegetering av alle anlegg som bygges. Dersom revegeteringen går saktere enn oppsatt plan i detaljplan for miljø og landskap, vil det iverksettes tiltak.

Utbygger er oppmerksom på den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminnelovens §8. Hvis det kommer fram noe som kan være et fredet kulturminne under anleggsarbeidene skal arbeidene umiddelbart stoppes og aktuelle instanser skal varsles.»

Søker tar uttalelsene fra BKK Nett, FNF og Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet til etterretning.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 21,4 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,05 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0 % og det er ikke bre i nedbørfeltet. Avrenningen er stabil fra år til år med dominerende vårflo. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 150 og 11 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 11 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,62 m³/s og minste driftsvannføring 100 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 10 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 70,7 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 10 l/s, vil dette gi en restvannføring på ca. 307 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 36 dager i et middels vått år. I 46 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 70 l/s ved kraftstasjonen.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Drøllstølsbekken kraftverk til omtrent 9,5 GWh fordelt på 2,5 GWh vinterproduksjon og 7,0 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 41,3 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 4,36 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Basert på indeksregulering til prisenivå 1.1.2016 finner vi at prosjektet har en utbyggingspris på 5,03 kr/kWh. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,38 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,32-0,45). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 5 øre/kWh.

Tiltaket vil etter vår vurdering sannsynligvis bare være lønnsomt i et lavkostnadsscenario, forutsatt at det inngår i ordningen med elsertifikater. Prosjektet har en kostnad som ligger i øvre del av gjennomsnittssjiktet sammenlignet med gitte konsesjoner for små vannkraftverk de siste årene.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Drøllstølsbekken er ei sideelv til Bjoreio, hovedelva gjennom Sysendalen. Vøringfossen ligger i hovedelva ca. 2,5 km nedstrøms samløpet. Bjoreio har utløp i Eidfjordvatnet (19 moh.) og er overført til Sysenvatnet, ca. 5 km ovenfor Maurset, og utnyttes i Sy-Sima kraftverk.

Vøringfossen er et fossefall av nasjonal landskapsverdi. Overføringen av Bjoreio og deler av Isdølas felt til Sy-Sima kraftverk har i stor grad påvirket Vøringfossen. Det slippes i dag en minstevannføring

fra Sysenvatnet i perioden 1. juni – 15. september, bl.a. for å ivareta noe av Vøringsfossens landskapsmessige betydning i turistsesongen. Vannslippet er også begrunnet i hensynet til anadrom fisk lenger ned i vassdraget, og siden 2009 har det vært noe variasjon i størrelsen og fordelingen over året med tanke på å optimalisere effekten for anadrom fisk.

Det har vært satset stort på hyttebygging og reiseliv i Sysendalen. Det er etablert et betydelig antall fritidsboliger på Maurset, Garen, Feet (øst for Drøllstølsbekken) og langs Isdøla. Det er et skisenter på Maurset. Det foreligger en rekke reguleringsplaner som legger til rette for hyttebygging med tilhørende servicefunksjoner, og det er et relativt stort utbyggingspotensiale for mer utbygging i allerede godkjente planer. Det foreligger et forslag til kommunedelplan og et forslag til reguleringsplan for «Eidfjord Resort vest» som vil legge til rette for betydelig ny utbygging, bl.a. av en «alpelandsby» umiddelbart vest for Drøllstølsbekken. Det foreligger innsigelse, bl.a. fra Fylkesmannen, til disse planene.

Eidfjord kommune har en positiv holdning til utnyttelse av småkraftressursene i Sysendalen, herunder Drøllstølsbekken. Fylkeskommunen tilrår en utbygging av Drøllstølsbekken, men mener det kan være grunn til å avslå søknaden dersom planene for alpindestinasjon og fjellandsby blir vedtatt. Fylkesmannen har innsigelse til søknaden pga. at en utbygging vil berøre et område av regionale og nasjonale verdier knyttet til naturmangfold og friluftsliv. Fylkesmannen mener også at det pga. uavklart planstatus ikke er grunnlag for å vurdere om det er rom for kraftutbygging i området.

Sysendalen utgjør et eget landskapsrom mellom Eidfjord/Måbødalen og Hardangervidda, og Drøllstølsbekken inngår i dette. NVE er av den oppfatning at de regionale friluftinteressene i Sysendalen i sterk grad er knyttet til den etablerte fritidsbebyggelsen og betydningen området har som utgangspunkt for turer på Hardangervidda, både sør, vest og nord for dalføret. I selve Sysendalen er friluftslivet etter vårt syn i stor grad knyttet til hytteliv og tilrettelagte aktiviteter, mens store friluftsinnteresser er knyttet til tilgrensende fjellområder. I den vestlige delen av Sysendalen går det merkede stier sørover og nordover fra Liseth, men ingen av disse i influensområdet til Drøllstølsbekken kraftverk. Langs Drøllstølsbekken går det umerkede stier på begge sider av elva opp til Drøllstøl.

Sysendammen stod ferdig i 1979, og fraføringen av vann fra Bjoreio stammer fra denne tiden. Med utgangspunkt i kommunens planarkiv, konstaterer vi at det meste av den planmessige hytteetableringen har skjedd etter denne tid. Reguleringen av Bjoreio må dermed kunne sies å være et akseptert inngrep som ikke har dempet interessen for hytteetablering i området.

FNF har i sin uttalelse med et bilde fra Google Streetview som viser at den øvre delen av Drøllstølsbekken har en viss landskapsmessig betydning. Dette kunne vi også konstatere i forbindelse med sluttbefaringen. Det er imidlertid vårt syn at fra sentrale områder i Sysendalen er ikke Drøllstølsbekken et dominerende landskapselement. Vannføringskurvene viser at den synlige delen av elva fortsatt vil være godt synlig i snøsmeltingsperioden på våren og første del av sommeren, også etter en eventuell utbygging. Vi legger imidlertid til grunn at pga. avstanden fra områder med bosetning/hytter, vil ikke landskapsvirkningen av redusert vannføring være dramatisk ved lave eller midlere vannføringer. Dersom det blir gitt konsesjon, vil likevel størrelsen på en minstevannføring måtte vurderes nærmere som et avbøtende tiltak.

Rørtraseen er forutsatt nedgravd på hele strekningen. På grunn av begrenset med løsmasser, må det påregnes en del sprenging. Rørtraseen er for en stor del planlagt i åpne, ikke skogkledte områder, og vil være midlertidig adkomstvei til inntaket i anleggsperioden. Denne skal tilbakeføres, noe vi også vil forutsette dersom det blir gitt konsesjon.

Etter avsluttet anleggsperiode, vil rørtraseen fortsatt være synlig, men med gradvis minkende synlighet med årene etter hvert som vegetasjonen reetableres. Det er imidlertid vår oppfatning at terrenginngrepene langt på vei er sammenlignbare med allerede utførte inngrep i tilknytning til eksisterende hyttefelt, som veier og annen infrastruktur, og i liten grad skille seg fra disse. Videre utbygging av hytter m.v. i dette området vil etter vårt syn dempe inntrykket av terrenginngrepene fra et småkraftverk ytterligere.

Eidfjord kommune er som nevnt positiv til Drøllstølsbekken kraftverk, og ser ingen motsetningsforhold mellom hytteetableringen og bygging av småkraftverk. I gjeldende kommunale planer og planforslag er det ikke nedfelt retningslinjer eller bestemmelser som søker å legge begrensninger for videre kraftutbygging. Som for de aller fleste småkraftsaker, vil gjennomføring av planene forutsette at det gis dispensasjon fra gjeldende plan etter plan- og bygningsloven. Dette er den vanlige saksgangen ved etablering av energianlegg som har konsesjon etter vassdrags- og energilovgivningen.

Forholdet til Hardangervidda nasjonalpark og inngrepsfri natur

Hardangervidda utgjør et betydelig inngrepsfritt område, og det meste av dette er omfattet av Hardangervidda nasjonalpark. Det er ca. 1 km fra planlagt inntak til nasjonalparkgrensa, og en eventuell utbygging vil flytte på grensene for inngrepsfri natur etter INON-systemet. INON er faset ut som forvaltningsverktøy i arealplanleggingen, men inngrep skal likevel vurderes i forhold til hvilken påvirkning det vil gi på sammenhengende naturområder med urørt preg.

Fylkesmannen, NOF, og i særlig grad FNF påpeker at utbygging av kraftverk i randområdet til nasjonalparken er uheldig samtidig som det vil redusere utstrekningen av inngrepsfrie naturområder, og at dette må tillegges vekt.

NVE mener at nærheten til Hardangervidda nasjonalpark, og at et stort inngrepsfritt område vil bli noe redusert, kan være av noe betydning i vurderingen av søknaden. Ved småkraftutbygging i randsonen til nasjonalparken er det imidlertid vårt syn at det avgjørende blir hvorvidt dette kan påvirke verneområdet, og/eller redusere det urørte preget. En slik tilnærming mener vi er i samsvar med intensjonen bak Olje- og energidepartementets «Retningslinjer for små vannkraftverk» i forhold til inngrepsfrie naturområder.

Det er vår vurdering at Drøllstølsbekken kraftverk først og fremst vil berøre Sysendalens landskapsrom og ikke vil føre til synlige inngrep ved ferdsel i nasjonalparken eller den delen av Hardangervidda som har et urørt preg. Inntaksområdet er trukket noe tilbake fra landskapsrommet i Sysendalen og vil ikke være synlig fra bosetning eller hytteområder. Med plassering nedsenket i terrenget, vil det heller ikke være synlig fra nasjonalparken eller omkringliggende fjellområder.

Samlet belastning av inngrep i Sysendalen

Både Fylkesmannen og fylkeskommunen mener at søknadene om Drøllstølsbekken og Isdøla kraftverk må vurderes i forhold til samlet belastning i Sysendalen. Forholdet er også påpekt av FNF for Drøllstølsbekkens del og Liseth Hyttevev for Isdølas del. NVE er enig i at dette forholdet er relevant å vurdere for disse to sakene.

Bjoreio er i betydelig grad påvirket av vannføringsreduksjon som følge av kraftutbygging. Sysenvatnet er sentralt i denne forbindelse. I tillegg til at det naturlige tilsiget til magasinet er overført til Sy-Sima kraftverk, er Bjoreio overført til magasinet, og øvre del av Isdøla er tatt inn på overføringstunnelen til Sy-Sima. Vannkraften i overføringen fra Bjoreio skal utnyttes i Storlia kraftverk, og dette er ifølge

Statkraft igangsatt. Det er krav til slipp av minstevannføring fra Sysenvatnet og fra inntaket i Bjoreio. Vannslippet fra Sysenvatnet er utnyttet i Leiro kraftverk.

Riksvei 7 går gjennom Sysendalen, og dalen er dermed lett tilgjengelig fra både vest og øst. Området er et svært sentralt utgangspunkt for turer mot Hardangervidda, både østover og sørover. Mot nord grenser dalføret mot den sørlige delen av Hardangerjøkulen med omkringliggende fjellområder.

Som nevnt har det vært og er en omfattende satsing på hyttebygging med tilhørende infrastruktur. Det foreligger en rekke reguleringsplaner med hovedformål å legge til rette for fritidsbebyggelse. Det pågår et arbeid med å utarbeide en kommunedelplan.

I området ved Isdøla foreligger det godkjente reguleringsplaner for fritidsbebyggelse for det meste av området. Bare et areal mellom Liseth Pensjonat og planlagt kraftstasjon er uregulert. Med utgangspunkt i reguleringsplanene er det fortsatt et utbyggingspotensial i området. I tilknytning til Drøllstølsbekken foreligger det en godkjent reguleringsplan (*Detaljreguleringsplan Fet, gnr. 19 bnr. 1, 2 m.fl.*) som omfatter eksisterende hyttefelt øst for elva samtidig som det legges til rette for utbygging vest for elva. Drøllstølsbekken kraftverk med tilhørende rørtrasé er tegnet inn i denne planen som informasjon om de foreliggende utbyggingsplanene uten juridisk bindende virkning. Dersom planen for «*Eidfjord Resort vest*» blir vedtatt, vil denne erstatte gjeldende reguleringsplan vest for Drøllstølsbekken.

NVE konstaterer at Sysendalen har regional verdi for friluftsliv til tross for at dalføret er preget av inngrep knyttet til hyttebygging, turisme og kraftutbygging. Det er vår oppfatning at en eventuell utbygging av Drøllstølsbekken og/eller Isdøla i liten grad vil øke den samlede belastningen av inngrep i området. KONSEJONSSAKENE kan etter vårt syn i hovedsak avgjøres med utgangspunkt i en vurdering av virkningene av den enkelte sak isolert. Det er vårt syn at konsekvensene for landskap og friluftsliv, som er de interessene som er av størst betydning i disse sakene, vil være klart mest negativt for Isdøla kraftverk sin del, slik dette framgår av vurderingen av disse hensyn i disse sakene.

Naturmangfold

Kartleggingen av biologisk mangfold som er gjennomført i forbindelse med utbyggingsplanene for Drøllstølsbekken har avdekket én fossesprøytsone og to forekomster av naturtypen bjørkeskog med høgstauder. Aller tre forekomstene er gitt verdi C – lokal verdi. Det er ikke registret rødlistearter som er spesielt knyttet til tiltakets influensområde. Det finnes derimot fossekall, som er med på Bern liste II.

Øvre del av tiltaksområdet berører også Hardangervidda villreinområde. Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet har ikke motforestillinger mot at utbyggingsplanene realiseres, men forutsetter at det blir tatt hensyn til villreinen i anleggsfasen, og at anleggsveier revegeteres og stenges for allmenn ferdsel etter utbygging. Dersom det blir gitt konsesjon, vil vi drøfte disse forholdene nærmere i merknadene til konsesjonsvilkårene.

Nedre del av berørt strekning i Drøllstølsbekken har en felles ørretbestand med Bjoreio. Vandringshinderet er noe ovenfor planlagt kraftstasjon. Verdien av fisk i influensområdet vurderes som liten.

NOF har i sin uttalelse vist til at Hardangervidda nasjonalpark er et viktig område for fugl og biologisk mangfold og er omfattet av «Important Bird and Biodiversity Area» (IBA). Også Garen er omfattet av rapporteringsområdet for dette IBA, og er ifølge NOF et svært viktig område for fugl.

En eventuell utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk vil, med den minstevannføringen som er lagt til grunn av søker, med stor sannsynlighet føre til at fossesprøytonen vil utgå som naturtype. Rørtraseen vil også krysse den øverste forekomsten av høgstaudebjørkeskogen. Vi vurderer imidlertid ikke disse konsekvensene til å være vesentlig for konsesjonsspørsmålet. Vi legger til grunn at de forekomstene som berøres er av lokal verdi, og at det ikke er registrert rødlistearter knyttet til disse.

Etter vår vurdering vil en eventuell utbygging ikke berøre områder som er av særlig betydning for fuglelivet. Området Garen, som inngår i Hardangervidda IBA, vil etter vårt syn ikke bli berørt av tiltaket. Vannføringsreduksjonen vil imidlertid kunne påvirke hekkelokaliteter for fossekall, men dette vil langt på vei kunne avbøtes med avbøtende tiltak, som etablering av hekkekasser.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Drøllstølsbekken kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 08.12.2016. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Drøllstølsbekken kraftverk finnes det en fossesprøytsone og to høgstaudebjørkeskoger, alle med lokal verdi (C). Det er ikke registrert rødlistede arter, men fossekall er knyttet til elva. En eventuell utbygging av Drøllstølsbekken vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Drøllstølsbekken kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. En vesentlig del av Bjøreios felt er overført til utnyttelse i Sysima kraftverk, og det samme gjelder en stor del av Isdølas felt. Vi har i tillegg en søknad om Isdøla kraftverk til behandling. Vi viser til vår vurdering av den samlede belastningen av fysiske inngrep i Sysendalen foran. Når det gjelder den samlede belastningen på økosystemene og naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 10, vil en utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk etter vårt syn ikke være så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Andre forhold

Kommunen har etterlyst en omtale av konsekvenser for vassdraget nedstrøms kraftverket. Til dette vil vi bemerke at kraftverket ikke er planlagt med regulering, og at forholdene nedenfor kraftverket vil

være som før en eventuell utbygging under normale driftsforhold. Ved et eventuelt utfall av kraftstasjonen, vil elva nedstrøms kraftstasjonen få redusert vannføring fram til overløp fra inntaket når ned til kraftstasjonen, men dette mener vi ikke vil å ha nevneverdige negative konsekvenser.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk vil gi 9,5 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Drøllstølsbekken kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

FNF peker på at en potensiell klimagevinst ved utbygging av Drøllstølsbekken er usikker siden rørtraseen vil gå gjennom myr, og at en konsekvens vil være frigjøring av CO₂ når karbonet i myra reagerer med oksygen i lufta. NVE er ikke uenig i denne betraktningen, men er av den oppfatning at reduksjonen av klimagevinsten vil bli begrenset dersom produksjonen fra kraftverket ellers ville komme til erstatning for fossile energikilder.

Oppsummering

Drøllstølsbekken kraftverk vil produsere 9,5 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er noe høyere enn hva som er vanlig for småkraftverk. Sysendalen utgjør et landskapsrom med mye hyttebygging. Området er i stor grad berørt av inngrep i form av hyttefeltetableringer med tilhørende infrastruktur, og hovedelva Bjoreio er ført over til Sysendammen for utnyttelse i Sy-Sima kraftverk. De omkringliggende fjellområdene er i stor grad uberørt av inngrep, men unntak av kraftverksinngrepene i tilknytning til Nord-Eidfjordreguleringen, og Hardangervidda nasjonalpark ligger sør for tiltaksområdet.

Etter NVEs vurdering vil en utbygging av Drøllstølsbekken kraftverk i liten grad påvirke Sysendalens landskap på annen måte enn annen etablert og planlagt utbygging, men størrelsen på en minstevannføring må vurderes nærmere dersom det blir gitt konsesjon. Det skal ikke etableres permanent vei opp til inntaket, og inntaket vil ikke bli synlig fra Sysendalen eller omkringliggende fjellområder. Kraftstasjonen skal etableres i et område preget av inngrep.

Søknaden om Drøllstølsbekken kraftverk er behandlet samtidig med søknaden om Isdøla kraftverk. Etter en samlet vurdering av disse to tiltakene, er det vårt syn at terrenginngrepene, og særlig vannføringsreduksjonen, knyttet til tiltakene vil være klart mest negativ for Isdølas del. Vi legger også vekt på at friluftinteressene er større i dette området, både representert ved merkede turstier som inngår i et større stinett, men også på grunn av områdets funksjon som nærfriluftsområde knyttet til hyttebebyggelsen på begge sider av elva.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Drøllstølsbekken kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Innsigelse

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til planene for Drøllstølsbekken kraftverk. NVE tilbyr høringsinstanser som har innsigelse å gjennomføre innsigelsesmøter for om mulig å finne løsninger i et konsesjonsvedtak som kan føre til at innsigelsen kan trekkes. NVE har i denne saken vært i dialog med Fylkesmannen om et slikt møte, men Fylkesmannen har formidlet at det ikke er aktuelt å trekke innsigelsen, og innsigelsesmøte er derfor ikke avholdt.

Fylkesmannen har i forbindelse med dialogen om et eventuelt innsigelsesmøte oversendt noe materiale knyttet til behandlingen av kommunedelplanen for Sysendalen. NVE har ikke funnet å endret sin vurdering av Drøllstølsbekken kraftverk på grunnlag av dette materialet.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Clemens Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en nettilknytning på en 250 m lang jordkabel med spenning på 22 kV til eksisterende linjenett samt installering av en generator med spenning på 1,0 eller 6,6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Clemens Kraft AS har søkt om anleggskonsesjon for bygging og drift av nødvendige høyspentanlegg, inkludert generator, transformator og høyspentledning til eksisterende nett. Jordkabelen skal graves ned i/langs vei. Den vil ikke være synlig, og det er vår vurdering at det heller ikke vil være andre ulemper. Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene. Samtidig med vassdragskonsesjonen gis Clemens Kraft AS egen anleggskonsesjon.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. Områdekonsesjonær BKK Nett AS opplyser i sin høringsuttalelse at de er i gang med å bygge ny 132 kV ledning Voss-Granvin og ny 132/45 kV transformering i Bu. Når disse tiltakene er ferdigbygd, vil det ifølge dem være nok kapasitet til å ta imot produksjon fra Drøllstølsbekken kraftverk. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til veglova

Ved etablering av nye avkjøringer eller endringer i bruken av eksisterende avkjøringer fra offentlig vei, må det søkes Statens vegvesen om tillatelse etter veglova.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	1050
Alminnelig lavvannføring	l/s	11
5-persentil sommer	l/s	150
5-persentil vinter	l/s	11
Maksimal slukeevne	m ³ /s	2,62
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	250
Minste driftsvannføring	l/s	100

Søker har lagt til grunn at det skal slippes en minstevannføring på 10 l/s hele året. Dette er på nivå med beregnet alminnelig lavvannføring.

Eidfjord kommune har stilt spørsmålsteget ved beregningene av tilsiget til kraftverket, og dermed de lavvannsverdiene som framgår av søknaden. Forøvrig mener kommunen at det synes å være behov for å skille på minstevannføring sommer og vinter, uten at dette er nærmere begrunnet. Fylkeskommunen mener det må stilles krav om minstevannføring som ivaretar opplevelseskvalitetene i vassdraget, en levedyktig ørretbestand og hekkende fossefall. Fylkesmannen har innsigelse til søknaden, mens FNF og NOF mener søknaden må avslås. Disse høringspartene har derfor ikke merknader til omsøkt minstevannføring.

Søker har i sine kommentarer til høringsuttalelsene gitt uttrykk for at omsøkt minstevannføring er begrunnet ut fra behovene til flora og fauna, fisk og ferskvannsorganismer i elva, samt landskap og friluftsliv, og mener 10 l/s vil tilfredsstille disse behovene.

NVE mener at de forhold som spesielt bør vektlegges ved fastsettelse av minstevannføring er hensynet til landskap, friluftsliv og fossesprøytsone.

Utenom snøsmelteperioden er vannføringen i Drøllstølsbekken normalt relativt beskjeden, selv om dette selvsagt varierer noe. Med den omsøkte minstevannføringen vil Drøllstølsbekken i år med lite og middels nedbør på ettersommeren og høsten, langt på vei framstå som tørrlagt. Siden elva ikke er svært synlig, og at den mest synlige delen er langt opp i Sysendalens landskapsrom, mener vi at et vannslipp tilsvarende de sesongmessige 5-persentilene på en tilfredsstillende måte vil ivareta hensynet til landskap og friluftsliv i Sysendalen. Dette vil også kunne redusere risikoen for at fossesprutsonen vil utgå som følge av en utbygging, og i tillegg ivareta livet i elva i mye større grad enn med den omsøkte minstevannføringen sommerstid.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 150 l/s i tiden 01.05. - 30.09. og 10 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på 0,6 GWh/år, basert på tall oppgitt av søker. Samlet produksjon vil da bli på 8,9 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen i seg selv avgjørende for økonomien i prosjektet, men Clemens Kraft AS bør gjøre en grundig vurdering av kostnadene i forkant av en eventuell investeringsbeslutning, da utbyggingskostnadene for prosjektet er i øvre del av hva som kan være lønnsomt å realisere av småkraftprosjekter.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jmfør våre merknader under avsnittet «Forholdet til energiloven».

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaksdammen plasseres på ca. kote 915, som oppgitt i søknaden. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannvei skal graves ned på hele strekningen og terrenget tilbakeføres.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen plasseres på ca. kote 750, som oppgitt i søknaden.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 2620 l/s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 100 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 3,7 MW.
Antall turbiner/turbintype	1 Pelton.
Vei	Eksisterende traktorvei til planlagt kraftstasjon skal oppgraderes. Anleggsvei langs rørtraseen til inntaket skal tilbakeføres.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Kart

FORKLARINGER

- - - INNGREPSGRENSE
- DISPONIBELT AREAL
- MIDLERTIDIG INNGREP
- PERMANENT INNGREP-KONSTRUKSJONER
- EKSISTERENDE VEI
- ADKOMST KRAFTST. OPPGRADERES
- - - NEDGRAVD KABEL

0 50 100 150 200 250 m

